
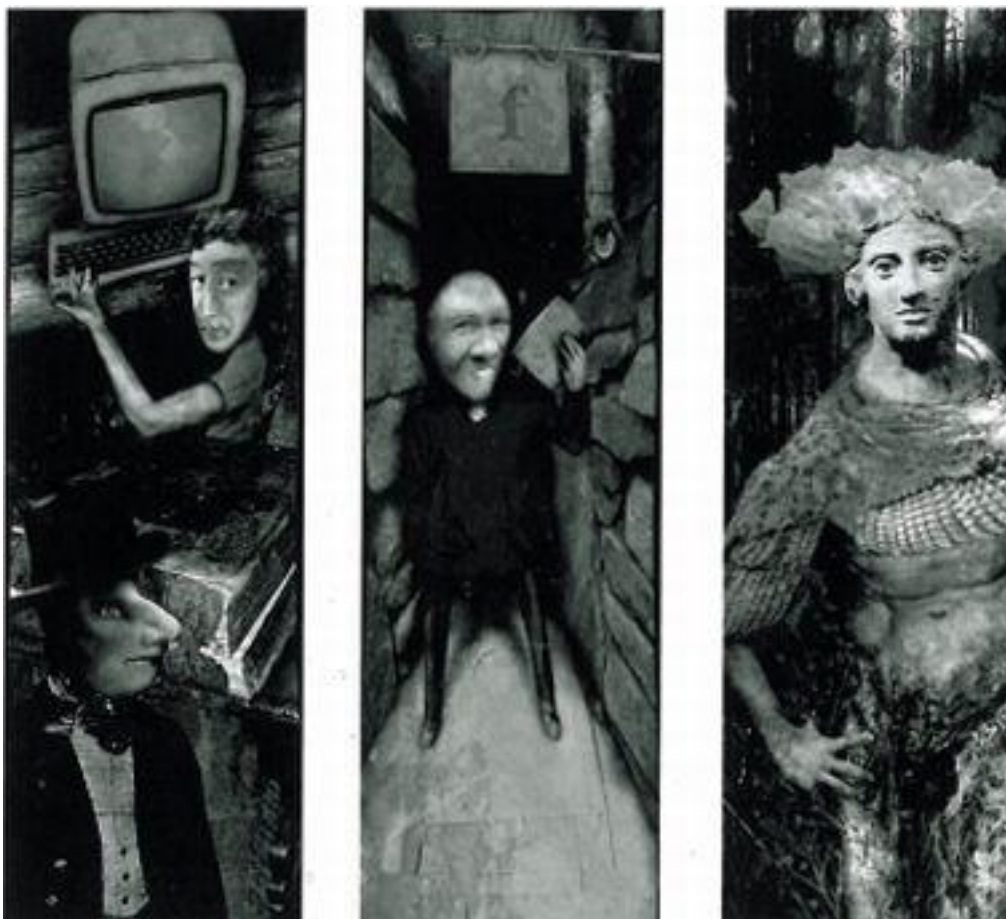
Izolace je vzpomínkou na původní touhu. O Ceně sv. Lukáše s doc. ak. mal. Ivanem Špirkem

---

Izolace je vzpomínkou na původní touhu. O Ceně sv. Lukáše s doc. ak. mal. Ivanem Špirkem

Tykat si se svatým není jen tak, je to privilegium, které hned tak někdo nemá. Ten, koho doc. ak. mal. Ivan Špírk přátelsky nazývá Lukášem, je totiž sv. Lukáš, civilním povoláním lékař a malíř, tedy patron všech malířů. A ani lékařská profese nepřijde nazmar, protože umění léčí, jak známo. Katedra výtvarné výchovy na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy představila výsledky 5. ročníku výtvarné soutěže. Výstava tedy byla příležitostí oslovit jednoho z jejích zakladatelů.

Zdá se, že jste při zakládání soutěže a volbě jména, které ponese, následovali příkladu Jiřího Štívína. Tak jako on si pro název slavnostního koncertu zvolil sv. Cecílii, patronku muzikantů, vy jste si vybrali sv. Lukáše, patrona malířů a jiné havěti, jak řekl váš pan vedoucí katedry. Jaká je idea Ceny sv. Lukáše a proč vůbec byla založena? Myslím, že úplně nejdůležitější je, že se stala příležitostí, aby se studenti potkávali. Protože nemáme ročníkové rozvrhy, znamená to, že se každý ročník z těch pěti vyskytuje na katedře jeden den a pro mě bylo už neudržitelné, jak se vlastně osobně neznají, jak neznají svoje práce - a to se změnilo prvním Lukášem. Ale je pravda, že jsme měli štěstí na vynikající ročník, jednooborový, který byl schopen spunktovat akce v Mánesu, například tancovačku ve stylu mafie. A i když jsme, dá se říct, dívčí škola - a rozhodně nám to nedělá potíže, tak se tam přece jen probudily nějaké nové síly, které do té doby jakoby vůbec nebyly k dispozici. Významná část z tohoto projektu je samozřejmě i prezentace katedry jako pozoruhodného, protože jiného prostoru, než jsou umělecké školy. Soutěž je jen jakási paralelní produkce, která sice má pro studenty nepochybně velký osobní význam, ale je příležitostí a cestou, jak se dobrat určitých poznání, která bych shrnul do pojmu kantorské kompetence - to znamená: teoretická vybavenost, smysl pro kontexty a porozumění kontextům a vlastní tvorba, respektive znalost řemeslných a výtvarných možností dětí. A to je ten kadlub, ze kterého teprve může něco vzniknout.

3 ilustrace, Jiří Husák, 2008, digitální fotomontáž, z katalogu k výstavě

Vy jste zmínil tuto soutěž jako místo setkávání, protože studenti byli podle vašeho názoru izolováni. Možná je to ale dobře, možná by si měli zvykat, protože umění, a tím i umělci - malíři, spisovatelé, překladatelé -, to je velmi osamělá práce, ti lidé musí být sami, musí mít tu klauzuru, odloučenost, aby mohli jasněji vidět věci. A vzhledem k tomu, že na druhou stranu vaši studenti nemají být umělci, mají být učitelé a věnovat se žákům, tak by naopak bylo možná dobře, kdyby si samoty ještě užili, než přijdou do praxe, protože se asi už nikdy nepodaří dosáhnout antického ideálu jeden učitel - jeden žák a budou obklopeni hordou dětí.

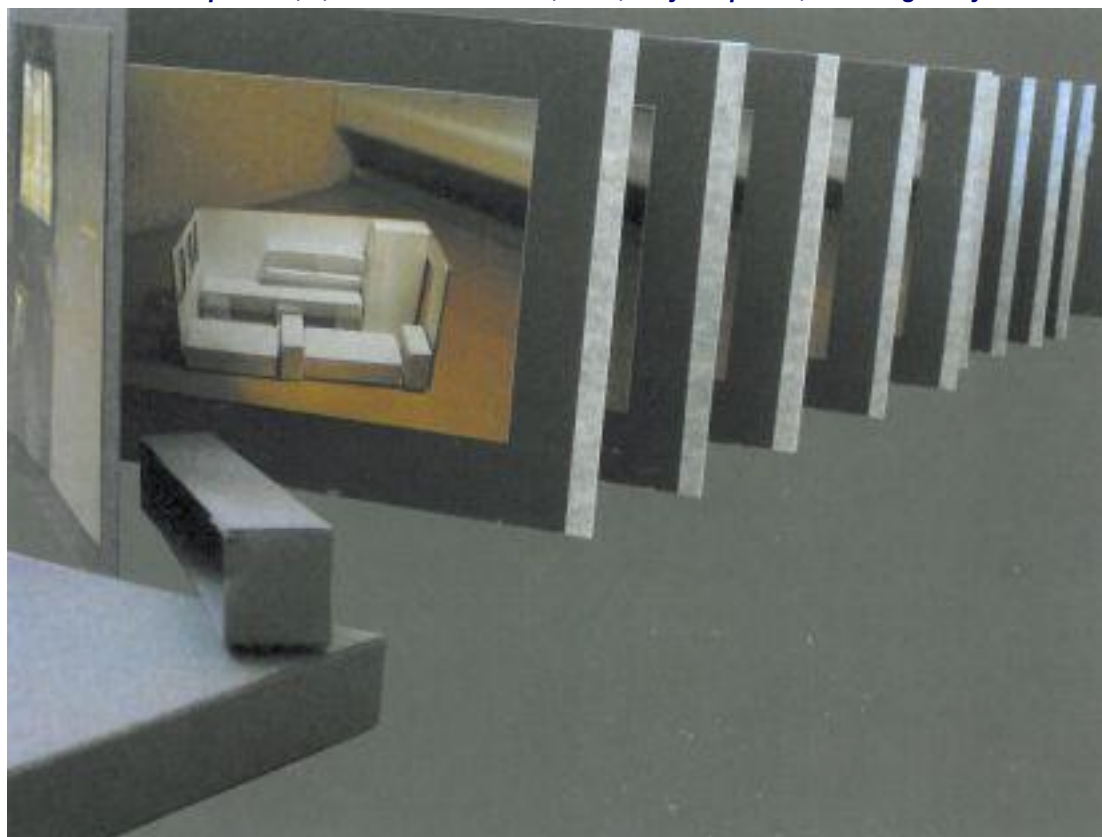
Věřme, že trend asistentství a odborné péče ve strukturované škole bude hodně jiný a jim blízký oproti tomu, jak dneska běžně vypadá. Ale přesto si myslím, že izolace je vzpomínkou na původní touhy. Nepochybuji o tom, že většina našich absolventů měla původně představu, že bude tvůrci, ale buď nějaké osobní autorské limity, nedůvěra v sebe nebo případně špatné školení mohly způsobit, že mnozí, alespoň dříve to tak bývalo, se rozhodli pro pedág. S hrdostí musím říct, že dneska už to tak není, a že úplně neplatí to, co jsem říkal o neúspěšných umělcích. Zaprvé tato výstava vyvrací, že jsou neúspěšní, i když třeba za nimi není tak soustavná práce a intenzivní výtvarná tvůrčí činnost, a zadruhé proti tomu, co je v Praze k vidění, si myslím, že soutěž má své místo a že to není jen nějaká epizoda, protože jejich produkty jsou hodnověrné. Ale mnohem podstatnější je, že k nám přicházejí s naprosto otevřeným srdcem jako budoucí učitelé a že mnozí učí velmi brzy. Naše končící magisterská studia dokonce měla absolutní privilegium, protože se nám na fakultě podařilo obhájit ve 2. a 3. ročníku dvouletou praxi, kdy studenti měli každý týden jeden den po čtyři semestry praxi. To znamená, že se ocitli v roli lidí, kteří mají na vybranou, a mohli se včas rozhodnout – tudy cesta nevede. A přesto u nás zůstali a katedru dodělali. Někteří se nechali přijmout na umělecké školy, chvíli tam pracovali, pak přerušili studium, dodělali studia u nás, a dál pokračují na umělecké škole. To je potvrzení toho, že cosi takového jako kumštýřská potencialita v nich dřímá, ale zároveň toho, že naše škola má co nabídnout, něco naprosto odlišného od uměleckých škol a to je univerzitní prostor.

II

Geometrická kompozice I

Geometrická kompozice I, II, Kateřina Halamová, 2008, akryl na plátně, z katalogu k výstavě

Pokojíček, Veronika Malá, 2008, lepoporelo, z katalogu k výstavě

Dobře, zpátky k soutěži. Kolik se každoročně zúčastní studentů?

Řekněme, že to jsou dvě čísla. Jedno je, kolik se jich přihlásí, a druhé, kolik jich pak vybrala komise. Těch vybraných je dvacet a mám dojem, že přihlášených nebylo o mnoho víc. Možná je to nějaký signál, který by ukazoval na to, že ti ostatní

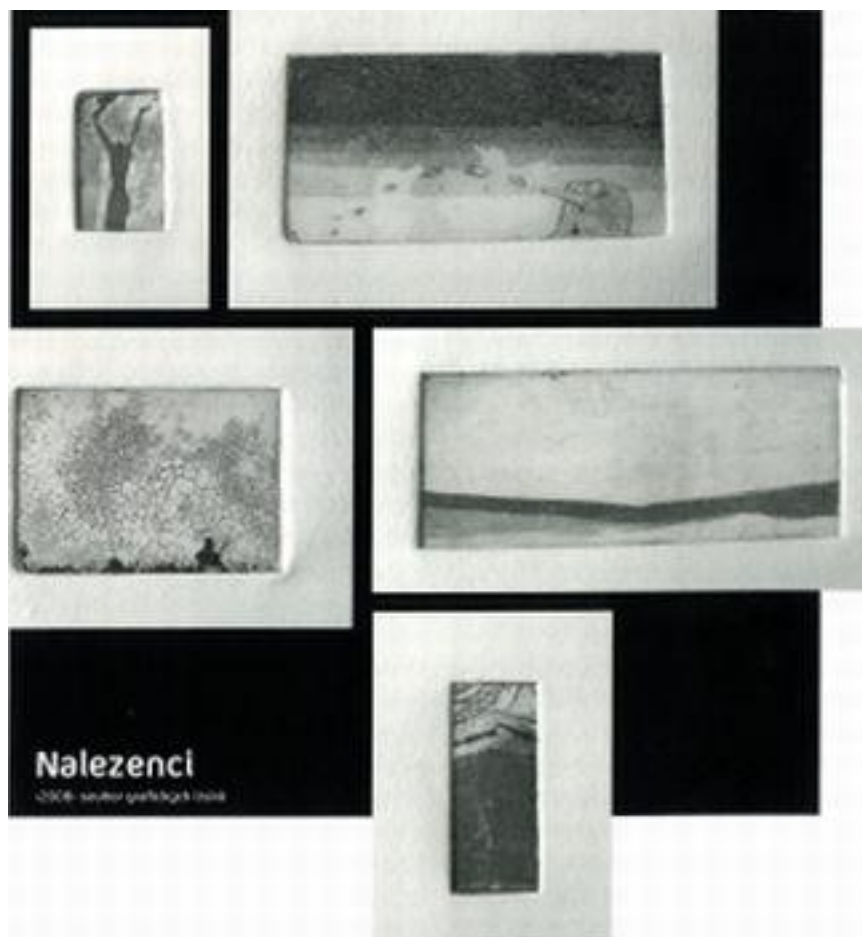
buď dokážou perfektně odhadnout svoje možnosti a limity, anebo naopak, že jejich nedůvěra je naprosto nesmyslná, že by bylo dobře, kdyby překonali ostych a své věci do soutěže dali. Je ale pravda, že dřív to číslo bylo až k padesáti.

Čili je to méně než loni?

Ano, je to méně, ale možná je to způsobené tím, že se teď láme studium. Máme třetí ročníky bakalářů, dvou oborové, a už nastupují druhé ročníky jednooborové, které mám na starost. Takže to je nová situace a je docela možné, že se Lukáš buď úplně ztratí nebo ho budeme muset modifikovat nebo otevřít víc škole. Uvažujeme o tom s kolegy, že by se tam víc uplatnily vynikající věci, které vznikají v hodinách při studiu, v seminářích nebo jako závěrečné práce. To se zatím moc nepěstuje. Práce, které naši studenti poslali do soutěže, jsou jejich domácí věci a uvidíme, jak se to vyvine. Jsme teď v určitém bodě přelomu.

Cena sv. Lukáše je pětiletá. V životě lidském je pět let ve věku dítěte docela pozoruhodná doba, v jeho mysli, v jeho vnímání a otevírání se světu se děje spousta zajímavých věcí. Jak je na tom z výtvarného hlediska Cena sv. Lukáše? Sbíráte už pět let zkušenosti, kam tedy soutěž sama dospěla, co jste si ozkoušeli, kudy cesta vede, kudy nevede?

Škola zřejmě v sobě přirozeně generuje jakýsi konzervativnější pohled na tvorbu, nejen proto, že třeba s novými médii jsme začali později než na uměleckých školách, ale taky proto, že tradičně ze středních škol vycházejí malíři, kreslíři, grafici a tak dál. A byvala tendence si jakoby podržet tu zkušenost řemeslnou a uměleckou a pracovat s ní dál díky tomu opakování jako s takovou mírně přisušenou, vyprahlou, a to jsme neviděli rádi. Vzpomínám na prvního Lukáše, kde se ještě vystavovaly diplomové práce, protože soutěžní věci byly nevyrovnané a nefungovalo by to jako celek. Ve druhém ročníku možná taky, ale tam už jsme velmi dynamicky vyzývali, aby studenti sáhli k novým přístupům, že tváře a figury se nedají opakovat do nekonečna a že dokonce mohou ohromovat vlastní tvořivou invencí. A tahle výstava jakoby ukazovala, že se soutěž docela otvírá. Sice ta tradiční, nebudu říkat konzervativní, tvář se uchovává důstojným způsobem, ale zároveň se tam objevují věci nové, pěkné, dynamické. Nejsou to jen fotografie ani videa, ale mám na mysli i to, jak se pracuje například s grafikou. Mám radost z toho, jak je třeba na této výstavě rozehrán koncept matic, že se jde za věcmi dál a že to není jen faktické rozmnožování výstupů řemeslných, které jsou buď více nebo méně obdivuhodné.

Nalezenci, Irena Feitová, 2008, soubor grafických tisků, z katalogu k výstavě

Je sama soutěž nějak omezena například věkem, použitou technikou nebo tématem?

Ne v tomhle smyslu, ale musí to být student katedry výtvarné výchovy. Dokonce bychom se nebránili studentům z jiných kateder, ale tam je jisté, že přijímací podmínky u těch, kteří studují třeba primární pedagogiku na 1. stupni, negenerují bůhví jakou výtvarnou kvalitu, kdežto studenti naší katedry jsou ze vybrání ze tří set lidí. Představte si, že když vybíráme

ročník o třiceti pětácti lidech, vybíráme každého desátého a to bychom museli být opravdu podivuhodní, nemožní šmadrchové, abychom nevybrali kvalitní ročník. Oni v sobě výtvarnou potencialitu už apriori mají.

Jaká jsou kritéria pro dílo, které bude vybráno jako vítězné? Co se nejvíc hodnotí -koncept, síla talentu, téma, zpracování, novátorský přístup?

I tak, od všeho trochu, nedovedu si představit, že třeba jen koncept by mohl ustát vítězství. Asi by bylo lepší zeptat se rovnou komisařů, ale když se teď podíváme na pět lidí, kteří byli uvažováni jako možní vítězové, na třetí cenu byli nominováni tři, tak se mi zdá, že bychom viděli, jak komise uvažuje, a byli bychom schopni jejich argumentům rozumět. Kdybychom tam byli my nebo kdokoli z diváků nebo studentů katedry, myslím, že by nepocítovali nějakou nevělu nebo neporozumění. Myslím si, že to není nic jiného, než síla té věci ve srovnání s ostatními, že tam něco je a že to je řemeslně kvalitní. Když vidíte Jirku Hanuše, loňského vítěze Ceny sv. Lukáše, jeho grafiky, mimochodem teď vyhrál naprosto prestižní čestné uznání na Grafice roku mezi studenty všech uměleckých škol, vidíte, že tam ta kvalita je, ale najednou přináší navíc ještě něco nového, jiného.

Co bude se soutěží dál? Chystáte třeba teď po pěti letech soubornou výstavu vítězných prací nebo jak ji budete dále prezentovat?

To je docela hezký nápad, to nás nenapadlo, možná bychom ji měli udělat za dalších pět let. Teď bude hlavní úkol popasovat se s novou situací na katedře, protože ta je skutečně nová, co si budeme namlouvat. Přestože ji vítáme a přestože se nám podařilo skrz bakalářské studium dostat spoustu nových konceptů uměleckých, možná i trochu na úkor tradičních výtvarných disciplin, tak přece jen je to situace nová a dva roky ještě rozhodně nejsou dostatečnou oporou pro to, abychom mohli jít dál.

Děkuji za rozhovor.

Mlčení věcí, Kateřina Nováková, 2008, tempera na plátně, foto z výstavy

Prolínání, Petr Pečenka, 2008, olej na plátně, foto z výstavy

(Marie Kohoutová)